

La Mare de Déu dels desemparats II

Angelina Escó Nos

El carrer de Dalt, com també se l'anomenava antigament, entre altres particularitats té la de disposar de dues capelletes devocionals, per expresa voluntat dels seus veïns, dedicades a la mateixa advocació, la Verge del Desemparats. La més antiga data de principis del segle XIX. Estaria col·locada junt a la porta de murada corresponent a aquest carrer?

El plafó ceràmic posterior (1953), motiu d'aquest treball, està situat damunt la font de l'església vella.

RECORDS

Han passat prop de cinc dècades, però si tanque el ulls i em trasllade amb la memòria al voltant dels anys de la meua infantesa, puc vore un nombrós grup de xiquets i xiquetes de les Coves, que després de les cinc de la vesprada, juguem amb força ganes i no necessitem cares i sofisticades joguines. Sols un mocador i una canya per jugar a bandera o una llauna amb algunes pedretes dins, per jugar a potet, ens distrau tota l'estona. Se'ns fa de nit, no veiem l'hora de tornar a casa. Malgrat que les mares ens han avisat, que quan s'encenen els llums dels carrers, anem cap a casa. Nosaltres no ens assabentem quan les bombetes s'il·luminen, d'engrescats que estem jugant. Clar, quan arribem a casa, les mares ens mostren l'espardenya...però no escarmentem i l'endemà altra volta la mateixa història.

L'escenari dels jocs és la plaça de l'església vella i algunes casetes, enderrocades a la guerra, presenten magnífics amagatalls per a no pagar.

Aquests records vénen a compte perquè la capelleta de carrer, que así veiem, és la que orna la font d'aquesta plaça.

Aleshores el lloc és diferent: no està la font, l'església vella es pot recórrer per dins. Té els dos trams, anterior i posterior i l'altar major. Un gros munt de runes s'ha de salvar per entrar. Nosaltres, encuriosides, anem fins l'antic cementiri, adossat a l'església, on tantes restes es trauen amb pic i pala per fer el dipòsit de l'aigua.

Ho recorde amb els veïns actuals, que visqueren totes aquestes transformacions i els note emocionats. Parlen amb alegria i un xic d'enyor, dels jardins que aleshores ornien els voltants de la plaça, que les veïnes cuiden amb dedicació: geranis, rosers, lliris, clavellines... Però la reina de tot, és una palmera plantada junt a casa Angelita de Viol, que després transplanten a la piscina i substituïda per una altra de menuda, que també en fer-se gran l'arranquen i traslladen a la residència de

la 3ª edat.

Esbrinant records, contem que el contratista d'obres que fa el dipòsit, el senyor José és d'Almassora i per abastir-se d'aigua per a l'obra, mana fer una bassa i Cento el Gavilan, amb el carro, matxo i una bota fa viatges per a omplir-la.

També corroboren el fet, ja sabut, que plou molt el dia de la inauguració de les fonts, després malauradament, no plou més en tot l'estiu i les collites, aquest any són un desastre.

Així mateix, contem, que presideix l'acte inaugural En Miguel Abriat Cantó, que prefereix mullar-se i no accepta el paraigües que li ofereix el tio Pauner, l'agutzil sent especial afecte per aquest general, perquè van coincidir presoners, al mateix vaixell al port de València a la guerra. A Pauner aquesta circumstància el fa emocionar i al fi de tot crida: Viva D. Miguel Abriat!

El veïns emmagatzemen dins la memòria, fins i tot, els sons. Com s'alegren i s'acosten per escoltar el primer soroll de l'aigua que xorra al dipòsit! A les terres